



TÜSİAD
YÖNETİM KURULU ÜYESİ
TAYFUN BAYAZIT'IN
“FİNANSAL OKURYAZARLIK VE TASARRUF BİLİNCİ”
KONFERANSI AÇILIŞ KONUŞMASI

13 Kasım 2012
Sabancı Center, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Günaydın Saygıdeğer Katılımcılar, Konuklar ve Basın Mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sizleri saygıyla selamlıyor ve TÜSİAD Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Bilinci Konferansına hoş geldiniz diyorum.

TÜSİAD'ın 2012 yılı faaliyetlerine ilişkin temel tema ve programlarını, Yönetim Kurulu olarak kamuoyu ile detaylı bir biçimde paylaşmıştık. 2012 yılının üç ana faaliyet temasından birisi olan sürdürülebilir büyüme için üretkenliğin artırılması konusu, sene içinde ele aldığımız birçok konuya temel teşkil etti. Bu çerçevede, bugüne kadar bazı etkinlikler düzenledik ve TÜSİAD'ın bu alandaki birçok çalışmasını kamuoyu ile paylaşma fırsatı elde ettik.

TÜSİAD olarak ortaya koyduğumuz analitik çerçeve itibarıyla, "sürdürülebilir büyüme"nin en önemli unsurlarının başında, üretim faktörlerinin üretkenliklerinin toplamı olan "Toplam Faktör Verimliliği" artışını görmekteyiz. Bu nedenle, toplam faktör verimliliğini dolaylı veya dolaysız etkileyen konuları üzerinde durmakta ve farklı açılardan değerlendirmekteyiz.

Finansal derinleşme konusu, sürdürülebilir büyüme açısından önemli bir alan teşkil etmektedir. Uluslararası tecrübeler göstermektedir ki, finansal piyasalar derinleştikçe, aracılık maliyetleri azalmakta, yatırımın finansmanı ve girişimcilik kolaylaşmakta ve ekonominin rekabet gücü gelişmektedir.

Türkiye'nin küresel ekonomiyle bütünleşme anlamında son yıllarda geldiği nokta, küresel sermaye hareketlerinden giderek daha da büyüyen ölçeklerde faydalanmasını sağlamaktadır. Küresel ekonomiyle bütünleşme ve artan küresel sermaye yönelimi, bir yandan ekonominin büyümesine katkı sağlarken, diğer yandan yeni toplumsal grupların, üretim, tüketim ve finans sistemlerine katılmasına olanak yaratmaktadır. Böylelikle, finansal sistem büyürken, genişleyen üretici ve tüketici gruplarının sisteme dahil olması neticesinde, yeni ürünler, araçlar ve teknolojiler etrafında sistemin derinliği artmaktadır.

Yurtiçi tasarrufların yetersiz kaldığı bir yapıda büyümenin dış tasarruflarla finanse edilmesi açısından Türkiye ekonomisi için önemi yüksektir. Ancak, diğer taraftan dış tasarruflara bağlılığın, ödemeler dengesi finansmanının ve büyümenin sürdürülebilirliği üzerinde güçlü bir baskıya neden olduğu da aşikârdır.

Bu nedenle, finansal sistemin derinleşmesinde ve bu yapıdan destek alan bir büyüme patikasının oluşturulmasında, küresel tasarrufların katkısına ihtiyacımız olduğu kadar, dengeli ve istikrarlı bir yapıda iç tasarruflar yoluyla sürdürülebilirliğini de temin etmemiz esastır. Özellikle son birkaç yıldır gündeme giren kronik cari açık sorunu, bu dengenin hassasiyetini açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Elbette, finansal sistemin güçlenmesi ve derinleşmesi tek başına toplam faktör verimliliğini arttırabilmek için yeterli değildir. Burada, biraz önce ifade ettiğim gibi sürdürülebilirlik temel bir unsur iken, verimlilik diğer önemli bileşeni teşkil etmektedir. Başka bir ifadeyle, finansal

sistemin, büyüme, toplam faktör verimliliğini ve kalkınmayı desteklemesi için gerekli bir koşul olarak etkin kaynak tahsisinin sağlanması büyük öneme sahiptir.

Mikroekonomik anlamda ele alındığında, bir piyasada etkin kaynak tahsisini temel olarak piyasa yapısı belirlemekte ve etkin bir piyasa yapısında fiyatlar etkin kaynak tahsisini sağlayan en önemli bilgi kaynağını oluşturmaktadır. Ancak, finans gibi oldukça karmaşık bilgilerin fiyatlandığı piyasalarda, piyasanın etkinliği bilgi sorunlarıyla yakından ilişkili olmaktadır. Finansal sistemden üretici ve tüketici olarak faydalanan toplum kesimleri, yeterince eğitim sahibi olmadıkları konularda, bilgi asimetrilerine maruz kalmakta ve bu yapıda yetersiz kullanıcı etkinliği nedeniyle piyasanın etkinliğinin sınırlanmasına neden olmaktadır. Burada finansal piyasalar için çok daha geçerli özel bir durum da bulunmaktadır. Finansal piyasalarda özel bilginin veya bilgi asimetrisinin söz konusu olmadığı hallerde bile, piyasada tüketici konumundaki tüketim ve üretim kesimlerin doğru ve yeterli analiz yetenekleriyle donatılmaması neticesinde, en etkin fiyat sinyallerinin dahi değerlendirilememesi ve yanlış karar süreçlerinin oluşması tehlikesi ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye ve dünya finans tarihi özellikle tüketicilerin gerekli beceri ve yeteneklerle donanmış olmaması halinde, bilgi asimetrileri veya karmaşık piyasa yapıları altında başkalarını izleyerek yanlış kararlar aldıkları piyasa aksaklığı, hatta finansal felaket örnekleriyle doludur. Bu çerçevede, konunun hem kuramsal hem de tarihi vakalara dayalı ampirik gözlem boyutu, toplumun tüm kesimlerinin mümkün olduğu ölçüde finansal sisteme dahil edilmesinin ekonomik gelişmeye katkısına işaret ederken, bunu yaparken de tüm kesimlerin asgari ölçüde finansal karar alma yetenek ve becerileriyle donatılması gereğini gözler önüne sermektedir.

Yine teori ve uygulama bize göstermektedir ki, finansal okuryazarlık olarak adlandırdığımız bu asgari yetenek ve beceri seti, piyasa etkinliğine katkı sağlarken, diğer yandan tüketicilerin korunmasına ve piyasa aksaklıklarının en az düzeye indirilmesine büyük ölçüde destek olmaktadır. Böylelikle, finansal okuryazarlığın oluşturulması ve güçlendirilmesi, piyasanın etkin işleyişine olanak sağlarken, tüketicinin korunması ve piyasa aksaklıklarının önlenmesi anlamında, denetleyici ve düzenleyici kurumlara olan ihtiyacı azaltacak ve finans sektörü üzerindeki gereksiz düzenleme yüklerini de ortadan kaldıracaktır.

Piyasa gözetim ve denetimi her zaman geçerli bir ihtiyaç olmakla birlikte, tüketici yetenek, beceri ve bilincine dayalı bu yapı, TÜSİAD'ın liberal piyasa anlayışıyla uyum içerisinde, piyasa denetim ve gözetim ihtiyacından piyasa disiplini yaklaşımına yönelmeyi temin edecek, bu anlamda da piyasa etkinliğini daha da güçlendirecektir.

Mümkün olan en erken yaşlardan itibaren, geleceğini planlamayı öğrenen, akılcı tasarruf bilinci ve finansal okuryazarlık yetenek ve becerileriyle donatılan yeni finansal tüketici kitleleri, ülkemizde finansal kaynakların etkin tahsisine ve ülkemizin ihtiyacı olan uzun dönemli yurtiçi tasarruf kaynaklarına büyük katkı sağlayacak, böylelikle toplam faktör verimliliğini daha yukarıya taşıyabilecektir.

Söz konusu anlayış çerçevesinde, bugünkü konferans ile Türkiye’de finansal okuryazarlık ve tasarruf bilincine yönelik etkili politika önerilerinin tartışılabileceği etkili bir tartışma platformu yaratma gayreti içindeyiz. Şüphesiz, finansal okuryazarlık ve tasarruf bilinci konusu bugüne kadar Hükümetimiz ve devlet kurumlarımız nezdinde birçok farklı çalışma ile ele alınmış bulunmaktadır. Ayrıca, biliyoruz ki, Hükümetimiz bu alanda çeşitli uluslararası işbirliği faaliyetleri yürütmekte ve uluslararası en iyi uygulamaların ülkemize yansıtılması için etkili çalışmalar yürütmektedir. Bu konferansta, devlet kurumlarımızın çalışmaları hakkında da ayrıntılı ve derinlikli bilgi edinebileceğimize inanıyor ve bu vesileyle konferansa destek ve katkıları için Sn. İbrahim Peker’in şahsında Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığına ve Sn. Burhanettin Aktaş’ın şahsında Hazine Müsteşarlığı’na TÜSİAD Yönetim Kurulu adına teşekkürlerimi ifade etmek isterim.

Ayrıca, konferansa katılarak bize, uluslararası en iyi uygulamalar açısından önemli bir perspektif sağlayacak olan The George Washington University Öğretim Üyesi Sn. Annamaria Lusardi’ye, Türkiye hakkındaki önemli tespit ve değerlendirmelerini bizimle paylaşacak olan Dünya Bankası kıdemli ekonomisti Sn. Kamer Karakurum Özdemir’e ve değerli panelistlerimiz, Sn. Şule Alan, Sn. Sumru Altuğ, Sn. Alpay Filiztekin, Sn. Ahmet Genç ve Sn. Aydın Haskebabçı’ya TÜSİAD adına teşekkürlerimi sunuyorum. Elbette, burada, TÜSİAD Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Çalışma Grubu Başkanı Sn. Meral Eredenk’e katkı ve çalışmalarından ötürü ayrıca teşekkürlerimi ifade etmekten memnuniyet duyarım.

Bu konferansta, Türkiye’nin önemli sorunlarından birine katkı sağlayabilecek finansal okuryazarlık ve tasarruf bilinci konusunda etkili tespit ve politika önerilerini gündeme getirebilmek dileğiyle sözlerime son verirken, TÜSİAD ve şahsım adına sizleri saygıyla selamlıyorum.